

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Кафедра спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи психолого-педагогічних досліджень

(шифр і назва навчальної дисципліни)

галузь знань 0101 Педагогічна освіта

(шифр і назва галузі знань)

напрямок підготовки 6.010105 «Корекційна освіта (логопедія)»

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність _____

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____

(назва спеціалізації)

інститут, факультет, відділення Інститут людини

(назва інституту, факультету, відділення)

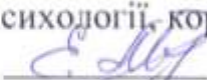
2017 – 2018 навчальний рік

Робоча програма «Основи психолого-педагогічних досліджень» для студентів напрямку підготовки «Корекційна освіта (логопедія)».

Розробники: Таран Оксана Петрівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка

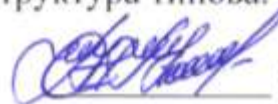
Робочу програму схвалено на засіданні кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти

Протокол від "06" вересня 2017 року № 1

Завідувач кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти

(О.В. Мартинчук)

Розподіл годин звірено з робочим планом. Структура типова.

Заступник директора Інституту людини

Н. А. Клішевич

ЗМІСТ

Пояснювальна записка

Структура програми навчальної дисципліни

I. Опис предмета навчальної дисципліни

II. Тематичний план навчальної дисципліни

III. Програма

Змістовий модуль I. **МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

Змістовий модуль II. **ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ НАУКОВОЇ РОБОТИ**

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Основи наукових досліджень»

V. Плани практичних занять

VI. Завдання для самостійної роботи

Картка самостійної роботи студента

VII. Система поточного та підсумкового контролю

VIII. Методи навчання

IX. Рекомендована література

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Основи психолого-педагогічних досліджень» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти Інституту людини на основі освітньо-професійної програми підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня відповідно до навчального плану за напрямом підготовки «Корекційна освіта (логопедія)».

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС) організації навчання. Програма визначає обсяги знань, якими повинен опанувати здобувач першого (бакалаврського) рівня відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Основи психолого-педагогічних досліджень», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Предметом навчальної дисципліни «Основи психолого-педагогічних досліджень» є технологія психологічних та педагогічних досліджень у галузі корекційної педагогіки і спеціальної психології.

Мета курсу – ознайомити з основами наукових досліджень, систематизувати знання про методи теоретичного та емпіричного дослідження, сформувати навички до організації та проведення психолого-педагогічних досліджень.

Завдання курсу:

1. Розкрити сутність базових наукових понять та їх взаємозв'язків;
2. Ознайомити з базовими засадами наукових досліджень (принципами, етапами, методами);
3. Сприяти формуванню професійно важливих навичок до науково-дослідної діяльності спеціального педагога, вчителя-логопеда.

Процес вивчення навчальної дисципліни спрямований на формування:

- **загальних компетентностей (інформаційні):**
  - здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел для розгляду конкретних питань;
  - вміння планувати, організувати та здійснювати ґрунтовну науково-дослідну роботу;
  - здатність аналізувати, інтерпретувати та презентувати результати власних досліджень.
- **фахових компетентностей у сфері науково-дослідної діяльності:**
  - уміння вивчати і систематизувати досягнення вітчизняних і зарубіжних досліджень у галузі логопедії, спеціальної педагогіки і психології, суміжних галузей знань;
  - уміння розробляти стратегію, структуру і процедуру здійснення науково-дослідної роботи;
  - уміння аналізувати і систематизувати результати досліджень (тези, статті, презентації);
  - здатність виконувати навчально-дослідні завдання на основі аналітико-синтетичної мисленнєвої діяльності.

Після вивчення курсу здобувачі першого (бакалаврського) рівня повинні

знати:

- загальну характеристику наукового дослідження;
- процедуру наукового дослідження;
- наукові методи психологічних та педагогічних досліджень;
- оформлення результатів наукового дослідження (теза, стаття, курсова робота, науковий проект) .

уміти:

- формулювати об'єкт, предмет, гіпотезу, мету і завдання дослідження;
- працювати з першоджерелами, застосовуючи теоретичні методи дослідження;
- організувати процедуру педагогічного і психологічного дослідження;
- добирати оптимальні дослідницькі методики;
- використовувати сучасні методи якісної і кількісної обробки результатів досліджень;
- оформляти результати дослідження згідно з вимогами до наукової роботи.

В результаті вивчення навчальної дисципліни «Основи психолого-педагогічних досліджень» здобувач першого (бакалаврського) рівня повинен продемонструвати такі **результати навчання:**

- Здатність на базовому рівні здійснювати та організувати власну науково-дослідну роботу, визначати теоретико-методологічні засади дослідження, створювати план доослідження, аналізувати систематизувати та узагальнювати результати дослідження;
- Здатність продемонструвати на базовому рівні вміння до раціонального вибору і реалізації теоретичних та емпіричних методів дослідження психолого-педагогічних феноменів.
- Здатність до психолого-педагогічне обстеження осіб з порушеннями психофізичного розвитку, аналізу результатів комплексного медико-психолого-педагогічного обстеження осіб з психофізичними порушеннями на основі клініко-психолого-педагогічних класифікацій порушень розвитку.
- Оволодіння на достатньому рівні навичками працювати самостійно у процесі написання курсової роботи, виконання науково-дослідних завдань.
- Здатність на базовому рівні до презентацій результатів досліджень.

Кількість годин відведених навчальним планом становить 120 години, з них: лекції – 14 годин, практичні – 14 годин, модульний контроль – 8 години, самостійна робота – 84 годин.

Вивчення студентами навчальної дисципліни «Основи психолого-педагогічних досліджень» завершується заліком.

І. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-професійний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 0101 «Педагогічна освіта» (шифр і назва)	Нормативна	
	Напрямок підготовки: 6.010105 «Корекційна освіта (логопедія)» (шифр і назва)		
Модулів – 4	Спеціальність _____	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		3-й	-й
		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		5-й	-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2	Освітній рівень: <u>перший (бакалаврський)</u>	Лекції	
		14 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		84 год.	год.
		Модульний контроль	
		8 год.	
Вид контролю:			
залік			

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ теми	Тема заняття	Кількість годин						
		Разом	Аудиторні:	лекції	практичні	Індивідуальні	Самостійна робота	Модульний контроль
Змістовний модуль I								
ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ								
1.	Сутність науки як сфери людської діяльності	16	4	2	2		12	
2.	Інформаційне забезпечення наукових досліджень	16	4	2	2		12	
3.	Емпіричне психолого-педагогічне дослідження	16	4	2	2		12	
Разом:		52	12	6	6		36	4
Змістовний модуль II								
ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ НАУКОВОЇ РОБОТИ								
4.	Методи математичної статистики	16	4	2	2		12	
5.	Форми подання та інтерпретації результатів дослідження	16	4	2	2		12	
6.	Науково-дослідна робота студентів	16	4	2	2		12	
7.	Презентація наукових робіт	16	4	2	2		12	
Разом:		68	16	8	8		48	4
Усього за навчальним планом:		120	28	14	14		84	8

III. ПРОГРАМА ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ I. ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Лекція 1. Сутність науки як сфери людської діяльності (2 години).

Поняття про науку. Загальні поняття та визначення. Історичні передумови виникнення науки. Поняття про наукове мислення. Системність у науковому пізнанні. Класифікація наук. Організація наукової діяльності в Україні.

Наукове дослідження. Класифікація наукових досліджень. Процес наукового дослідження: характеристика, етапи. Поняття про методологію дослідження: види, функції наукових досліджень. Загальнонаукові принципи. Методи та техніка наукових досліджень. Методологія теоретичних досліджень. Методологія емпіричних досліджень.

Основні поняття: наука, знання, пізнання, наукове мислення, системність.

Практичне заняття 1. Сутність науки як сфери людської діяльності (2 години).

Лекція 2. Інформаційне забезпечення наукових досліджень (2 години)

Поняття про наукову інформацію та її роль у проведенні наукових досліджень. Джерела інформації та їх використання в науково-дослідній роботі. Техніка роботи зі спеціальною літературою. Теоретичні методи дослідження: узагальнення, аналіз, синтез, індукція, дедукція, аналогія, ідеалізація, формалізація, аксіоматичний та системний методи, метод моделювання. Створення теоретичних моделей у психології.

Основні поняття: джерела інформації, теоретичні методи дослідження.

Практичне заняття 2. Інформаційне забезпечення наукових досліджень (2 години)

Лекція 3. Емпіричне психолого-педагогічне дослідження (2 години)

Сутність педагогічного експерименту. Постановка наукової проблеми. Оформлення об'єкту та предмету дослідження. Гіпотеза дослідження. Завдання дослідження. Визначення залежної та незалежної змінних. Методи здобуття емпіричного матеріалу. Види емпіричного дослідження. Основна і контрольна група досліджуваних. Пілотне дослідження. Поняття про вибірку досліджуваних. Констатувальний та формувальний експеримент.

Основні поняття: наукова проблема, об'єкт, предмет, метод, мета, завдання дослідження, пілотне дослідження, емпіричне дослідження, констатувальний експеримент, формувальний експеримент.

Практичне заняття 3. Емпіричне психолого-педагогічне дослідження (2 години)

Змістовний модуль II ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ НАУКОВОЇ РОБОТИ

Лекція 4. Методи математичної статистики (2 години).

Сутність математичної статистики. Методи первинної та вторинної статистичної обробки результатів. Кореляційний аналіз та його специфіка застосування. Параметричні методи порівняння двох вибірок. Педагогічна технологія оцінювання ефективності нових методів навчання та виховання за допомогою непараметричних критеріїв.

Основні поняття: середнє арифметичне, дисперсія, коефіцієнт кореляції, t-критерій Стьюдента.

Практичне заняття 4. Методи математичної статистики (2 години).

Лекція 5. Форми подання та інтерпретації результатів дослідження (2 години).

Форми подання результатів дослідження: таблиці, діаграми, графіки, схеми. Специфіка вибору форми подання результатів дослідження.

Правила оформлення результатів наукового дослідження. Інтерпретація результатів дослідження. Написання висновків стосовно результатів дослідження.

Основні поняття: таблиці, діаграми, графіки, схеми, інтерпретація результатів.

Практичне заняття 5. Форми подання та інтерпретації результатів дослідження (2 години).

Лекція 6. Науково-дослідна робота студентів (2 години)

Сутність науково-дослідної роботи студентів. Реферат, курсова, дипломна, магістерська робота. Загальні рекомендації щодо оформлення кваліфікаційних робіт. Вимоги до формулювання назви кваліфікаційних робіт. Вимоги до формулювання складових роботи. Особливості співвідношення розділів у кваліфікаційній роботі. Формулювання висновків до розділів і загальних розділів. Вимоги щодо форматування роботи. Особливості використання наукового стилю мовлення в науково-дослідній праці: вимоги до наукового стилю. Основні вимоги до реферування та цитування літератури. Поняття про авторські права.

Основні поняття: науковий стиль мовлення, культура оформлення наукової роботи, кваліфікаційна робота.

Практичне заняття 6. Науково-дослідна робота студентів (2 годин).

Лекція 7. Презентація наукових робіт (2 години).

Особливості представлення результатів науково-дослідної роботи. Поняття про наукову статтю та її структуру. Тези доповіді на науковій конференції. Особливості підготовки наочного матеріалу для захисту результатів дослідження: комп'ютерні презентації, слайдові доповіді, стендові доповіді. Особливості оформлення науково-дослідних робіт. Імідж та мовлення доповідача. Логіка побудови наукової доповіді.

Основні поняття: стаття, тези, доповідь, презентація.

Практичне заняття 7. Написання та оформлення наукових робіт (2 години).

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Основи психолого-педагогічних досліджень»

Разом: 120 годин: 14 годин – лекції, 14 години – практичні заняття, 84 годин – самостійна робота, 8 години – модульні роботи.

Модулі	Модуль I			Модуль II			
Назва модуля	ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ			ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ НАУКОВОЇ РОБОТИ			
Кількість балів за модуль	111 (балів)			133 (балів)			
Лекції	1	2	3	4	5	6	7
Теми лекцій (1 бал за відвідування)	Сутність науки як сфери людської діяльності	Інформаційне забезпечення наукових досліджень	Емпіричне психолого-педагогічне дослідження	Методи математичної статистики	Форми подання та інтерпретації результатів дослідження	Науково-дослідна робота студентів	Презентація наукових робіт
Практичні	1	2	3	4	5	6	7
Практичні заняття	Сутність науки як сфери людської діяльності	Інформаційне забезпечення наукових досліджень	Емпіричне психолого-педагогічне дослідження	Методи математичної статистики	Форми подання та інтерпретації результатів дослідження	Науково-дослідна робота студентів	Презентація наукових робіт
Бали	10+1	10+2		10+2		10+2	
Самостійна робота	10 (балів)	10 (балів)	15 (балів)	15 (балів)	15 (балів)	10 (балів)	15 (балів)
Види поточного контролю	Модульний контроль 1-2 (50 балів)			Модульний контроль 3-4 (50 балів)			
	Підсумковий бал 244 = 100, коефіцієнт 2,44						

V. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. БАЗОВІ НАУКОВІ ЗАСАДИ

Практичне заняття 1. Сутність науки як сфери людської діяльності (2 години). План заняття

I. Практична частина.

Проаналізувати обране наукове поняття за наступною схемою:

1. Історія виникнення;
2. Сутність поняття (різні тлумачення та аспекти);
3. Межі застосування;
4. Ілюстрація поняття (приклад)
5. Взаємозв'язок з іншими поняттями (схема).

Презентація аналізу поняття в групі.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Рекомендована література

1. Важинський С.Е. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т. І. Щербак. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – 260 с.
2. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження. Методичні поради молодим науковцям / С. У. Гончаренко – Київ–Вінниця: ТОВ фірма «Пранер», 2010. – 308 с.
3. Дружинин В. Н. Структура и логика психологического исследования / Дружинин В. Н. – М.: ИП РАН, 1994. (бібліотека університету)
4. Дружинин В. Н. Экспериментальная психология / Дружинин В. Н. — СПб: Издательство «Питер», 2000. (бібліотека університету)
5. Ковальчук В.В. Основи наукових досліджень: Навч. пос / Ковальчук В.В., Моїсєєв Л.М. – К.: Професіонал, 2005. (бібліотека університету)
6. Копнин П. В. Гносеологические и логические основы науки / Копнин П. В. – М., 1974.
7. Основи наукових досліджень : опорний конспект лекцій / уклад.: Л.В. Нападівська, О.І. Мазіна. – К. : КНТЕУ, 2008. – 39с.
8. Основи наукових досліджень : опорний конспект лекцій / уклад.: О.Л. Шерстюк. – К. : КНТЕУ, 2009. – 24 с.
9. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень: Навч. пос. / Філіпенко А.С. – К.: Слово, 2004. (бібліотека університету)
10. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: Навч. пос. / Цехмістрова Г.С. Шейко В.М. – К.: Знання, 2006. (бібліотека університету)
11. Чмиленко Ф.О. Посібник до вивчення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» / Ф.О. Чмиленко, Л.П. Жук. – Д.: РВВ ДНУ, 2014. – 48 с.

Практичне заняття 2. Інформаційне забезпечення наукових досліджень (2 години). План заняття

I. Практична частина.

Робота з авторським конспектом наукового першоджерела студента.

1. Презентувати конспект наукового першоджерела (викласти законспектовану інформацію).
2. Взаємооцінювання студентами конспектів наукового першоджерела.
3. Визначення аспектів вдалого та невдалого конспектування.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Рекомендована література

1. Важинський С.Е. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т.І. Щербак. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – 260 с.
2. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження. Методичні поради молодим науковцям / С. У. Гончаренко – Київ–Вінниця: ТОВ фірма «Пранер», 2010. – 308 с.
3. Дружинин В. Н. Структура и логика психологического исследования / Дружинин В. Н. – М.: ИП РАН, 1994. (бібліотека університету)
4. Дружинин В. Н. Экспериментальная психология / Дружинин В. Н. — СПб: Издательство «Питер», 2000. (бібліотека університету)
5. Ковальчук В.В. Основи наукових досліджень: Навч. пос / Ковальчук В.В., Моїсєєв Л.М. – К.: Професіонал, 2005. (бібліотека університету)
6. Копнин П. В. Гносеологические и логические основы науки / Копнин П. В. – М., 1974.
7. Основи наукових досліджень : опорний конспект лекцій / уклад.: Л.В. Нападівська, О.І. Мазіна. – К. : КНТЕУ, 2008. – 39с.
8. Основи наукових досліджень : опорний конспект лекцій / уклад.: О.Л. Шерстюк. – К. : КНТЕУ, 2009. – 24 с.
9. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень: Навч. пос. / Філіпенко А.С. – К.: Слово, 2004. (бібліотека університету)
10. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: Навч. пос. / Цехмістрова Г.С. Шейко В.М. – К.: Знання, 2006. (бібліотека університету)
11. Чмиленко Ф.О. Посібник до вивчення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» / Ф.О. Чмиленко, Л.П. Жук. – Д.: РВВ ДНУ, 2014. – 48 с.

Практичне заняття 3. Емпіричне дослідження (2 години).

План заняття

I. Практична частина.

1. Методологічні засади дослідження: об'єкт, предмет, мета, гіпотеза, завдання.
2. Вибірка дослідження.
3. Сутність констатувального експерименту.
4. Специфіка побудови формульованого експерименту.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Рекомендована література

1. Важинський С.Е. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т.І. Щербак. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – 260 с.
2. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження. Методичні поради молодим науковцям / С. У. Гончаренко – Київ–Вінниця: ТОВ фірма «Пранер», 2010. – 308 с.
3. Дружинин В. Н. Структура и логика психологического исследования / Дружинин В. Н. – М.: ИП РАН, 1994. (бібліотека університету)
4. Дружинин В. Н. Экспериментальная психология / Дружинин В. Н. — СПб: Издательство «Питер», 2000. (бібліотека університету)
5. Євдокимов В.І. Педагогічний експеримент: Навчальний посібник для студентів педагогічних вузів / Євдокимов В.І., Агапов Т.П., Гавриш І.В., Олійник Т.О. – Харків: «ОВС», 2001. – 148 с. (бібліотека університету)
6. Ковальчук В.В. Основи наукових досліджень: Навч. пос / Ковальчук В.В., Моїсєєв Л.М. – К.: Професіонал, 2005. (бібліотека університету)
7. Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідної діяльності: Підр. / Кушнарєнко Н.М. Шейко В.М. – К.: Знання, 2006. (бібліотека університету)
8. Методология и методы психолого-педагогического исследования: Учеб. пособие для студ. пед. учеб. заведений / С.Я.Харченко, Н.С.Кратинов, В.А.Кратинова. – М.: Академия, 2001.

9. Основи наукових досліджень : опорний конспект лекцій / уклад.: Л.В. Нападівська, О.І. Мазіна. – К. : КНТЕУ, 2008. – 39с.
10. Основи наукових досліджень : опорний конспект лекцій / уклад.: О.Л. Шерстюк. – К. : КНТЕУ, 2009. – 24 с.
11. Поздеев В.А. Організація та методика науково-дослідної діяльності: Підр. / Поздеев В.А. – К.: КМПУ, 2007. (бібліотека університету)
12. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень: Навч. пос. / Філіпенко А.С. – К.: Слово, 2004. (бібліотека університету)
13. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: Навч. пос. / Цехмістрова Г.С. Шейко В.М. – К.: Знання, 2006. (бібліотека університету)
14. Чмиленко Ф.О. Посібник до вивчення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» / Ф.О. Чмиленко, Л.П. Жук. – Д.: РВВ ДНУ, 2014. – 48 с.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II. ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ НАУКОВОЇ РОБОТИ

Практичне заняття 4. Методи математичної статистики (2 години).

План заняття

I. Практична частина.

Відпрацювання на практиці методів математичної обробки (вирішення проблемних завдань).

1. Методи первинної обробки результатів дослідження: середнє арифметичне, дисперсія, мода, медіана.
2. Методи вторинної обробки результатів: кореляційний аналіз, t-критерій Стьюдента, χ^2 -критерій.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Рекомендована література

1. Айвазян С. А. Прикладная статистика: основы моделирования и первичная обработка данных / Айвазян С. А., Енюков И. С., Мешалкин Л. Д.М.: Финансы и статистика, 1983.
2. Важинський С.Е. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т.І. Щербак. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – 260 с.
3. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження. Методичні поради молодим науковцям / С. У. Гончаренко – Київ–Вінниця: ТОВ фірма «Пранер», 2010. – 308 с.
4. Дружинин В. Н. Экспериментальная психология / Дружинин В. Н. — СПб: Издательство «Питер», 2000. (бібліотека університету)
5. Немов Р.С. Психология: В 3-х кн. Кн.3: Экспериментальная педагогическая психология и психодиагностика / Немов Р.С. – М.: Просвещение, 1995.
6. Руденко В. М. Математична статистика. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 304 с.
7. Чмиленко Ф.О. Посібник до вивчення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» / Ф.О. Чмиленко, Л.П. Жук. – Д.: РВВ ДНУ, 2014. – 48 с.

Практичне заняття 5. Форми подання та інтерпретації результатів дослідження (2 години).

План заняття

I. Практична частина.

Відпрацювання на практиці форм подання та інтерпретації результатів дослідження (вирішення проблемних завдань).

1. Особливості оформлення результатів у таблиці.

2. Особливості побудови діаграм, графіків, схем.
3. Інтерпретація результатів дослідження.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Рекомендована література

1. Важинський С.Е. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т.І. Щербак. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – 260 с.
2. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження. Методичні поради молодим науковцям / С. У. Гончаренко – Київ–Вінниця: ТОВ фірма «Пранер», 2010. – 308 с.
3. Ковальчук В.В. Основи наукових досліджень: Навч. пос / Ковальчук В.В., Моїсєєв Л.М. – К.: Професіонал, 2005. (бібліотека університету)
4. Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідної діяльності: Підр. / Кушнарєнко Н.М. Шейко В.М. – К.: Знання, 2006. (бібліотека університету)
5. Основи наукових досліджень : опорний конспект лекцій / уклад.: Л.В. Нападовська, О.І. Мазіна. – К. : КНТЕУ, 2008. – 39с.
6. Основи наукових досліджень : опорний конспект лекцій / уклад.: О.Л. Шерстюк. – К. : КНТЕУ, 2009. – 24 с.
7. Поздєєв В.А. Організація та методика науково-дослідної діяльності: Підр. / Поздєєв В.А. – К.: КМПУ, 2007. (бібліотека університету)
8. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень: Навч. пос. / Філіпенко А.С. – К.: Слово, 2004. (бібліотека університету)
9. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: Навч. пос. / Цехмістрова Г.С. Шейко В.М. – К.: Знання, 2006. (бібліотека університету)
10. Чмиленко Ф.О. Посібник до вивчення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» / Ф.О. Чмиленко, Л.П. Жук. – Д.: РВВ ДНУ, 2014. – 48 с.

Практичне заняття 6. Науково-дослідна робота студентів (2 години).

План заняття

I. Практична частина.

1. Загальна характеристика написання курсової роботи.
2. Вибір теми та актуальність наукового дослідження.
3. Планування емпіричного дослідження.
4. Оформлення теоретичної та емпіричної частини.
5. Висновки, додатки, список джерел: зміст та оформлення.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Рекомендована література

1. Важинський С.Е. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т.І. Щербак. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – 260 с.
2. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження. Методичні поради молодим науковцям / С. У. Гончаренко – Київ–Вінниця: ТОВ фірма «Пранер», 2010. – 308 с.
3. Ковальчук В.В. Основи наукових досліджень: Навч. пос / Ковальчук В.В., Моїсєєв Л.М. – К.: Професіонал, 2005. (бібліотека університету)
4. Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідної діяльності: Підр. / Кушнарєнко Н.М. Шейко В.М. – К.: Знання, 2006. (бібліотека університету)
5. Основи наукових досліджень : опорний конспект лекцій / уклад.: Л.В. Нападовська, О.І. Мазіна. – К. : КНТЕУ, 2008. – 39с.
6. Основи наукових досліджень : опорний конспект лекцій / уклад.: О.Л. Шерстюк. – К. : КНТЕУ, 2009. – 24 с.
7. Поздєєв В.А. Організація та методика науково-дослідної діяльності: Підр. / Поздєєв В.А. – К.: КМПУ, 2007. (бібліотека університету)
8. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень: Навч. пос. / Філіпенко А.С. – К.: Слово, 2004. (бібліотека університету)

9. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: Навч. пос. / Цехмістрова Г.С. Шейко В.М. – К.: Знання, 2006. (бібліотека університету)
10. Чмиленко Ф.О. Посібник до вивчення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» / Ф.О. Чмиленко, Л.П. Жук. – Д.: РВВ ДНУ, 2014. – 48 с.

Практичне заняття 7. Презентація наукових робіт (2 години).

План заняття

I. Практична частина.

1. Презентація доповіді наукової теми.
2. Взаємоцінювання доповідей студентів.
3. Обговорення вдалих та невдалих аспектів доповіді.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Рекомендована література

1. Важинський С.Е. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т.І. Щербак. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – 260 с.
2. Ковальчук В.В. Основи наукових досліджень: Навч. пос / Ковальчук В.В., Моїсєєв Л.М. – К.: Професіонал, 2005. (бібліотека університету)
3. Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідної діяльності: Підр. / Кушнарєнко Н.М. Шейко В.М. – К.: Знання, 2006. (бібліотека університету)
4. Основи наукових досліджень : опорний конспект лекцій / уклад.: Л.В. Нападовська, О.І. Мазіна. – К. : КНТЕУ, 2008. – 39с.
5. Основи наукових досліджень : опорний конспект лекцій / уклад.: О.Л. Шерстюк. – К. : КНТЕУ, 2009. – 24 с.
6. Поздєєв В.А. Організація та методика науково-дослідної діяльності: Підр. / Поздєєв В.А. – К.: КМПУ, 2007. (бібліотека університету)
7. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень: Навч. пос. / Філіпенко А.С. – К.: Слово, 2004. (бібліотека університету)
8. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: Навч. пос. / Цехмістрова Г.С. Шейко В.М. – К.: Знання, 2006. (бібліотека університету)
9. Чмиленко Ф.О. Посібник до вивчення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» / Ф.О. Чмиленко, Л.П. Жук. – Д.: РВВ ДНУ, 2014. – 48 с.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль I

ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ НАУКОВОЇ РОБОТИ

Тема 1. Сутність науки як сфери людської діяльності (12 години)

Завдання:

1. Створіть словник термінів наукового пізнання 20 визначень. Вкажіть використані джерела.
2. Створіть каталог періодичних видань, електронних ресурсів за вашим напрямом підготовки.

Форма подання: у вигляді схеми, таблиці, вільного опису.

Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість.

Тема 2. Інформаційне забезпечення наукових досліджень (12 години).

Завдання:

1. Визначте 5 основних правил роботи з першоджерелами. Обґрунтуйте свої думки. Вкажіть використані джерела.
2. Зробіть конспект наукового першоджерела (теми, параграфу, глави, розділу). Вкажіть джерело, автора, опрацьовані сторінки. Конспект подати разом з ксероксом, або електронним варіантом першоджерела.

Форма подання: у вигляді схеми, таблиці, вільного опису.

Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість.

Тема 3. Емпіричне дослідження (12 години)

Завдання:

1. Охарактеризуйте один з наукових принципів: розкрийте його сутність, вчених які його розробляли, значення для психолого-педагогічної галузі. Обґрунтуйте свої думки. Вкажіть використані джерела.
2. Розробіть методологічний апарат власного курсового дослідження: тема, мета, об'єкт, предмет, робоча гіпотеза, завдання, етапи та методи дослідження.
3. Розробіть план курсової роботи з обраної проблематики.

Форма подання: у вигляді таблиці, структурованого опису.

Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II.

ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ НАУКОВОЇ РОБОТИ

Тема 4. Методи математичної статистики (12 години).

Завдання:

1. Самостійно застосуйте методи первинної обробки даних. Обрахуйте ряд з довільних 10 чисел (можна припустити що це успішність у навчанні 10 учнів): середнє арифметичне, дисперсію, квадратичне відхилення, моду, медіану. Інтерпретуйте отримані данні.
2. Самостійно застосуйте методи вторинної обробки результатів. Для двох вибірок з 10 довільних чисел (можна припустити, що це показники уваги та пам'яті дітей) обрахуйте коефіцієнти кореляції Пірсона. Інтерпретуйте отримані данні.
3. Порівняйте дві вибірки з 10 довільних чисел (можна припустити, що це показники уваги до корекційної програми та після) за допомогою t-критерію Стьюдента, χ^2 -критерію. Інтерпретуйте отримані данні.

Форма подання: у вигляді таблиці, опису.

Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість.

Тема 5. Форми подання та інтерпретації результатів дослідження (12 години).

Завдання:

1. Створіть теоретичну модель (схему) базових понять, компонентів тощо стосовно вашої тематики курсового дослідження. Обґрунтуйте вашу думку.
2. Організуйте умовні результати дослідження (задаються викладачем) у таблиці, графіки, діаграми. Інтерпретуйте результати дослідження.
3. Розробіть власну проблемну задачу з результатами дослідження з завданням створення таблиць, схем, діаграм та інтерпретації результатів.

Форма подання: у вигляді схеми, таблиці, опису.

Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість.

Тема 6. Науково-дослідна робота студентів (12 години)

Завдання:

1. Здійсніть порівняльну характеристику реферату, курсової та магістерської роботи. Обґрунтуйте свою думку. Наведіть використані джерела.
2. Складіть список джерел з тематики вашої курсової роботи та оформите його відповідно вимогам.

Форма подання: у вигляді схеми, таблиці, опису.

Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість.

Тема 7. Написання та оформлення наукових робіт (12 години).

Завдання:

1. На основі статті з тематики курсового дослідження створити тези доповіді. Подати ксерокс чи електронний варіант статті та надруковані тези доповіді.
2. Підготувати доповідь з проблеми вашого курсового дослідження на основі здійсненого теоретичного аналізу.
3. Підготуйте електронну презентацію вашої доповіді.

Форма подання: у вигляді структурованого опису.

Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість.

Орієнтовна тематика наукових робіт

1. Особливості ігрової діяльності молодших дошкільників з порушеннями мовлення.
2. Особливості пам'яті старших дошкільників з порушеннями мовлення.
3. Особливості уяви старших дошкільників з порушеннями мовлення.
4. Особливості самооцінки старших дошкільників з порушеннями мовлення.
5. Особливості сімейної ситуації розвитку дошкільників з порушеннями мовлення.
6. Особливості уваги старших дошкільників з порушеннями мовлення.
7. Особливості мислення старших дошкільників з порушеннями мовлення.
8. Особливості комунікативної діяльності дошкільників з порушеннями мовлення.
9. Особливості інтелектуальної готовності до шкільного навчання дітей з порушеннями мовлення.
10. Особливості мотиваційної готовності до шкільного навчання дітей з порушеннями мовлення.
11. Особливості сформованості довільності молодших школярів з порушеннями мовлення.
12. Особливості особистості молодших школярів з порушеннями мовлення.
13. Особливості уяви молодших школярів з порушеннями мовлення.
14. Особливості мислення молодших школярів з порушеннями мовлення.
15. Особливості пам'яті молодших школярів з порушеннями мовлення.
16. Особливості зв'язного мовлення молодших школярів з порушеннями мовлення.
17. Особливості агресивності підлітків з порушеннями мовлення.
18. Особливості акцентуацій характеру підлітків з порушеннями мовлення.
19. Особливості взаємостосунків в колективі підлітків з порушеннями мовлення.

20. Особливості ставлення батьків до дітей з порушеннями мовлення.
21. Особливості невербального інтелекту підлітків з порушеннями мовлення.
22. Особливості самооцінки підлітків з порушеннями мовлення.
23. Особливості особистості педагогів, що працюють з дітьми з порушеннями розвитку.
24. Особливості професійної спрямованості підлітків з порушеннями мовлення.
25. Особливості соціальної компетентності підлітків з порушеннями мовлення.

VII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ

Навчальні досягнення здобувачів першого (бакалаврського) рівня із дисципліни «Основи психолого-педагогічних досліджень» оцінюються за системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

Контроль успішності здобувачів вищої освіти з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у Європейську кредитну трансферно-накопичувальну систему (ЄКТС) шкалу подано у табл. 7.1, табл. 7.2.

Таблиця 7.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ з/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1.	Відвідування лекцій	7
2.	Відвідування семінарських занять	7
3.	Робота на семінарському занятті	40
4.	Модульні контрольні роботи (1- 4)	100
5.	Самостійна робота	90
	Коефіцієнт = 2,44	244 = 100
Підсумковий рейтинговий бал		100

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентом застосовуються такі методи:
Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.

Методи письмового контролю: письмове опитування; конспект.

Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

Результати навчання здобувачів вищої освіти щодо опанування навчальної дисципліни оцінюються за 100-бальною шкалою. Переведення результатів, отриманих за 100-бальною шкалою оцінювання в шкалу за Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою (ЄКТС) здійснюється за наступною схемою, що подана у табл. 7.2.

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Таблиця 7.1

Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки	Рейтингова оцінка	Залік
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним вивченням курсу)	F	не зараховано
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX	
60 – 68	«достатньо»	E	зараховано
69-74	«задовільно»	D	
75 – 81	«добре»	C	
82-89	«дуже добре»	B	
90 – 100	«відмінно»	A	

VIII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

Словесні: пояснення, розповідь, бесіда.

Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

Практичні: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

ІХ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Важинський С.Е. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т.І. Щербак. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – 260 с.
2. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження. Методичні поради молодим науковцям / С. У. Гончаренко – Київ–Вінниця: ТОВ фірма «Пранер», 2010. – 308 с.
3. Ковальчук В.В. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / В.В. Ковальчук., Л.М. Моїсєєв. – К.: Професіонал, 2005. (бібліотека університету)
4. Колесников О. В. Основи наукових досліджен: навч. посіб. – 2-ге вид. випр. та доп.– К.: Центр учбової літератури, 2011. – 144 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://biology.univ.kiev.ua/images/stories/Upload/Kafedry/Biofizyky/2014/kolesnykov_osn_met_dos.pdf
5. Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідної діяльності: підр. / Н.М. Кушнарєнко, В.М. Шейко. – К.: Знання, 2006. (бібліотека університету)
6. Основи наукових досліджень : опорний конспект лекцій / уклад.: О.Л. Шерстюк. – К. : КНТЕУ, 2009. – 24 с.
7. Поздєєв В.А. Організація та методика науково-дослідної діяльності: підр. / В.А. Поздєєв – К.: КМПУ, 2007. (бібліотека університету)
8. Руденко В. М. Математична статистика. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 304 с.
9. Сисоєва С. О. Педагогічний експеримент у наукових дослідженнях неперервної професійної освіти : навч-метод. посіб. / С. О.Сисоєва, Т. Є. Кристопчук. – Луцьк : ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2009. – 460 с.
- 10.Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: навч. пос. / Г.С. Цехмістрова, В.М. Шейко. – К.: Знання, 2006. (бібліотека університету). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.info-library.com.ua/books-book-96.html>

Додаткова:

1. Абракітов В. Е. Курс лекцій «Основи наукових досліджень» (для студентів 4 курсу денної форми навчання галузь знань 1702 “Цивільна безпека” напряму підготовки 6.170202 “Охорона праці”) / В. Е. Абракітов; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекєтова. – Х. : ХНУМГ, 2014. – 130 с.
2. Дружинин В. Н. Структура и логика психологического исследования / Дружинин В. Н. – М.: ИП РАН, 1994. (бібліотека університету)
3. Євдокимов В.І. Педагогічний експеримент: навчальний посібник для студентів педагогічних вузів / В.І.Євдокимов, Т.П. Агапов, І.В. Гавриш, Т.О. Олійник. – Харків: «ОВС», 2001. – 148 с. (бібліотека університету)
4. Методология и методы психолого-педагогического исследования: учеб. пособие для студ. пед. учеб. заведений / С.Я.Харченко, Н.С.Кратинев, В.А.Кратинова. – М.: Академия, 2001.
5. Немов Р.С. Психология: В 3-х кн. – Кн.3: Экспериментальная педагогическая психология и психодиагностика / Немов Р.С. – М.: Просвещение, 1995. [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <http://kubsau.ru/upload/iblock/326/32657b4da9f1e632c52dfa2deb8b7e0b.pdf>
6. Основи наукових досліджень : науково-допоміжний бібліографічний покажчик / Сумський державний педагогічний університет, наукова бібліотека ; укладачі: І. О. Железняк, В. В. Косенко ; редактор В. В. Косенко ; передмова В. В. Косенко. – Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2014. – 284 с.

7. Основи наукових досліджень: навч. посіб. для студентів спеціальності 6.03050901 “Облік і аудит” / Укладачі доцент, к. е. н. Дерій В.А., викладач Римар Г.А. – Тернопіль, 2012. – 127 с.
8. Основи наукових досліджень: Організація наукових досліджень: Конспект лекцій для студентів – магістрантів приладобудівного факультету / Уклад. Н.І. Бурау. – К.: НТУУ «КПІ», 2007. – 33 с.
9. Чмиленко Ф.О. Посібник до вивчення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» / Ф.О. Чмиленко, Л.П. Жук. – Д.: РВВ ДНУ, 2014. – 48 с.
Електронні ресурси:
Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua>
Офіційний сайт Національної академії наук України [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://www.nas.gov.ua/>
Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>